

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 52/2000
8.11.2000

Asia: Varoituksen antamista koskeva oikaisuvaatimus

Päätös, johon haetaan oikaisua:

Merenkululaitoksen 17.12.1999 tekemä päätös, jolla A:lle on annettu varoitus.

Oikaisuvaatimus:

A on pyytänyt varoitusta koskevan päätöksen kumoamista ja varoituksen poistamista.

Asian käsittely:

Merenkululaitos on antanut asiasta vastineen ja A on sen jälkeen antanut vastaselityksensä.

Virkamieslautakunnan ratkaisu:

Perustelut:

Toimistoinsinööri A:lle on Merenkululaitoksen päätöksellä 17.12.1999 annettu varoitus salassapito- ja vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta sekä virkavelvollisuuksien vastaisesta toiminnasta.

Valtion virkamieslain (750/94) 14 §:n mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjohto- ja valvontamääräyksiä. Virkamiehen on käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Saman lain 17 §:n mukaan virkamies ei saa käyttää hyödykseen eikä luvatta muille ilmaista virkamiesasemassaan tietoon saamaansa seikkaa, joka erikseen on säädetty tai määrätty salassa pidettäväksi tai joka koskee toisen terveydentilaa taikka jota asian laadun vuoksi ei muutoin ilmeisesti saa ilmaista.

Valtion virkamieslain 24 § oikeuttaa antamaan kirjallisen varoituksen virkamiehelle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä. Varoituksella virkamiehelle osoitetaan vastaisen varalle hänen toimintaansa kohdistettu arvostelu.

Selvitys tapahtumista

Merenkulkulaitos on 17.12.1999 antanut A:lle varoituksen, koska tämä on paljastanut salassa pidettävän asiakirjan tietoja sivullisille, johtanut harhaan osaston virkamiehiä antamalla ymmärtää, että hän tarvitsee tietoja virkatehtäviensä hoidossa ja lisäksi arvioinut julkisesti puutteellisten tietojen perusteella laitoksen johtoon kuuluvia henkilöitä. Edellä mainittuihin tekoihin A on syyllistynyt lähettäessään mm. laitoksen luottamusmiehille 8.11.1999 päivätyyn kirjeen, jossa on esitetty yksityiskohtaisia laitoksen ja sen liikeympäristön välistä liiketoimintaa koskevia tietoja. Rahtaus sopimuksia koskevat tiedot mm. päivärahdin suuruus samoin kuin rahtaustulotietoja koskevat kirjeen liitteen tiedot ovat liikesalaisuuksia.

A on oikaisuvaatimuksessaan katsonut, että hänen julkistamansa tiedot ovat perustuneet merenkulkulaitoksen osastokokouksessa käsitellyissä asiakirjoissa olleisiin laitoksen salaisina pitämiin tietoihin. A:n mukaan monitoimimurtajien tuloja ja menoja koskevat tiedot eivät ole salaisia sen paremmin kuin hänen ko. tietojen perusteella laskemansa keskiarvot. A:n kirjeessään käsittelemiensä tietojen luottamuksellista luonnetta ei ole millään tavalla tuotu tilaisuudessa ilmi. A on lisäksi katsonut, etteivät luottamusmiehet ole ulkopuolisia henkilöitä, vaan heidän kuuluukin olla selvillä siitä, mitä talossa tapahtuu.

A on kiistänyt missään vaiheessa tarkoituksellisesti harhauttaneensa muita virkamiehiä saadakseen puheena olevat tiedot ja katsonut, ettei ole hänen vastuullaan, millainen vaikutelma tai käsitys tietojen käyttötärpeestä tiedot antaneelle virkamiehelle on jäänyt. A on kiistänyt tarkoittaneensa vahingoittaa laitoksen liiketoimintaa tai loukata jonkun henkilön kunniaa. Hänen mukaansa hänen tekemänsä johtopäätökset ja vertailut ovat oikeita ja hän on ainoastaan esittänyt oman mielipiteensä. A on lisäksi katsonut esittäneensä arvionsa sopivuuden ja totuuden rajoissa pysyen.

A:n mukaan varoituksen perusteena olevat väitteet ovat enemmän tai vähemmän hataria eivätkä edes yhdessä muodosta perustaa valtion virkamieslain 24 §:ssä tarkoitettulle kirjalliselle varoitukselle. Lisäksi A on pitänyt varoitusta joka tapauksessa kohtuuttomana seuraamuksena, kun ottaa huomioon hänen aikaisemman palveluksensa moitteettomuus.

Merenkulkulaitos on vastineessaan katsonut, että A:n kirje sisältää edellä mainittua salassa pidettävää tietoa. Laitoksen mukaan osastokokouksessa ei ole käsitelty rahtaus sopimusta, vaan monitoimimurtajien tulo- ja menotietoja. Esillä ei myöskään ollut A:n kirjeen liitteenä oleva murtajien toiminnan kehittymistä kuvaava tuloslaskelma tai muitakaan liikesalaisuuden piiriin kuuluvia asioita. Laitos on tältä osin viitannut kahden kokoukseen osallistuneen laitoksen työntekijän kirjallisiin lausuntoihin, joissa asia on vahvistettu. Laitoksen mukaan tapahtumahetkellä voimassa olleen lainsäädännön mukaan valtion harjoittamaa liiketoimintaa koskevat asiakirjat ovat salassa pidettäviä, ellei viranomaisen yksittäistapauksessa anna lupaa niiden julkaisemiseen. Laitos on katsonut, ettei A ole voinut saada kirjeessään ilmoittamaansa päivärahdin suuruutta tietoonsa

muusta asiakirjasta kuin rahtaus sopimuksesta. Riippumatta siitä, mitä kautta tieto on saatu A:lla ei ole ollut lupaa välittää tietoa eteenpäin. Laitos on katsonut, että myös kirjeen rahtaustulotietoja koskeva liite sisältää salassa pidettävää tietoa, koska tietojen perusteella päästään lähelle salassa pidettävää rahdin päivähintaa ja koska asiakirja kuvaa monitoimimurtajien kustannusrakennetta.

Merenkulkulaitos on katsonut, että tietojen luovuttamisessa luottamusmiehillä on ollut kysymys luovuttamisesta ulkopuolisille, koska luottamusmiesten tehtävänä ei ole laitoksen liiketoiminnan seuraaminen.

Merenkulkulaitos on lisäksi katsonut, että A on tehnyt perusteiltaan virheellisiä ja harhaanjohtavia vertailuja eri alusten päivärahdeista. Näin laitos on katsonut sillä perusteella, että kirjeessä on vertailtu mm. kokonaan erilaisilla markkinoilla käytettäviä sopimuksia ja rahtaushintoja sekä eri toimijoiden välisiä sopimuksia. Vertailuissa ei ole myöskään otettu huomioon sitä, miten sopimusosapuolet ovat jakaneet muut kulut keskenään. Vertailujen pohjalta A on laitoksen mukaan arvioinut laitoksen johtoon kuuluvia henkilöitä näiden kunniaa loukkaavalla tavalla. Kirje on lisäksi kirjoitettu puhtaaksi virka-aikana ja tulostettu laitoksen kirjelomakkeelle.

Laitos on liittänyt vastineeseensa A:n kirjeen, jossa A on mm. todennut rahtaus sopimusten olevan erittäin salaisia ja ettei moni virastossa ole niitä nähnyt. Lisäksi kirjeessä on todettu, että päivärahti vuonna 1998 lienee vuosien 1997-98 tasoa mainiten päivärahdin markkamääräinen suuruus noin lukuna samoin kuin ilmoitettu vuosien 1993-1998 päivärahtien vähimmäis- ja enimmäismarkkamäärät. Kirjeessä on lopuksi todettu monitoimimurtajien rahtitason tuntuvan kovin alhaiselta ja että A:n oman näkemyksen mukaan monitoimimurtajien tulot vuosilta 1993-1998 olisivat pitäneet olla vähintään kaksi kertaa suuremmat kuin laitos on saanut. Tämän A on kirjeessään katsonut oletettavasti olleen myös laitoksen johdon tiedossa ja siitä syystä rahtaus sopimuksia on tarkkaan varjeltu julkisuudelta. Laitoksen mukaan A:n diplomi-insinöörin koulutus ja 20:n vuoden virkaura huomioon ottaen tämän olisi pitänyt ymmärtää tekonsa vakavuus ja vahingollisuus laitoksen kannalta.

A on vastaselityksessään viitannut laitoksen sopimuskumppanin internet-sivuilla tiedotteeseen, jossa kerrotaan nyt puheena olevia monitoimimurtajia koskevien rahtaus sopimuksen arvo ja vuokrapäivien määrä alusta kohden. Näiden tietojen perusteella voidaan A:n mukaan laskea se päivärahdin suuruus, jonka hän on kirjeessään ilmoittanut. A on lisäksi katsonut kirjeessään esittämillään arvioilla ainoastaan kiinnittäneensä huomiota mahdollisiin epäkohtiin laitoksen johdon toiminnassa ja toimineensa näin itse asiassa laitoksen edun mukaisesti.

Oikeudellista arviointia

Virkamieslautakunta katsoo selvitetyn, että A:n 8.11.1999 kirjoittama kirje on sisältänyt salassa pidettäviä tietoja merenkulkulaitoksen liiketoiminnasta. Monitoimimurtajien päivärahtihinnat ja kustannusrakennetta kuvaavat tuloskehitykseen liittyvät tiedot ovat lautakunnan käsityksen mukaan tapahtumahetkellä voimassa olleen yleisten asiakirjain julkisuutta koskevan lain (83/1951) 9 § 2 momentin ja sen nojalla annetun asetuksen sisältävä eräitä poikkeuksia yleisten asiakirjain julkisuudesta (650/1951) 1 § 1 momentin 8 kohdan mukaan sa-

lassa pidettäviä valtion liiketoimintaa koskevia tietoja. Vaikka samojen monitoimimurtajien rahtaus sopimuksia koskevia yleisiä ja päivärahdin laskennan perusteeksi soveltuvia tietoja on toisen sopimusosapuolen toimesta asetettu saataville internetiin, tämä ei kuitenkaan tee viranomaisen salassa pidettäviä asiakirjoja julkisiksi eikä sitä voida rinnastaa valtion virkamieslain 17 §:ssä tarkoitettuun viranomaisen lupaan ilmaista salassa pidettävä tieto. A:lla ei ole ollut oikeutta luovuttaa laitoksen liiketoimintaa koskevia salassa pidettäviä tietoja luottamusmiehille. A on siten tiedot ilmaistessaan rikkonut virkamiehelle valtion virkamieslain 17 §:ssä asetettua vaitiolovelvollisuutta.

A:n on täytynyt ymmärtää, etteivät päivärahtihintoja ja rahtaus sopimuksia koskevat tiedot ole siinä määrin vertailukelpoisia hänen kirjeessään esittämällään tavalla, että niiden perusteella olisi sopivaa vetää julkisesti kielteisiä johtopäätöksiä merenkululaitoksen johdon salassapittoa koskevien ja lailla säänneltyjen menettelyjen syistä. A on lisäksi käyttänyt mainittuja vertailuja ja niiden perusteella tekemiään johtopäätöksiä arvioidakseen perusteita, joilla laitoksen organisaatiouudistuksen yhteydessä on toteutettu hänen asemaansa kohdistunut ja hänen itsensä kielteiseksi kokema tehtävämuutos. A on myös tulostanut kirjeensä merenkululaitoksen keskushallinnon viralliselle kirjelomakkeelle. A on edellä mainitulla tavalla toimiessaan menetellyt huolimattomasti.

Edellä esitetyn perusteella virkamieslautakunta katsoo, että A on laiminlyönyt noudattaen valtion virkamieslain 17 §:n mukaista vaitiolovelvollisuutta ja käyttäytynyt muutenkin asemassaan olevalle virkamiehelle sopimattomalla tavalla. A:lle on siten voitu antaa varoitus.

Päätös:

Oikaisuvaatimus hylätään.

Sovelletut lainkohdat:

Valtion virkamieslaki 14 §, 17 § ja 24 §.

Muutoksenhaku:

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen ottivat osaa puheenjohtaja Sahi, jäsenet Kulla, M. Nieminen, Paanetoja, Sipiläinen ja Äijälä sekä varajäsenet Lankinen ja Viljanen. Asian esittelijä Mika Saarinen.